

Nielsens fyra

CARL NIELSEN (1865–1931)

Klarinettkonsert, FS. 129, op. 57, (1928), 26 min.

1. Allegretto un poco
2. Poco adagio
3. Allegro non troppo
4. Allegro vivace

CARL NIELSEN

Symfoni nr 4, ”Det uudslukkelige”, FS. 76, op. 29, (1914–1916), 36 min.

1. Allegro
2. Poco allegretto
3. Poco adagio quasi andante
4. Con anima – allegro

(Konsertlängd ca 1 tim. 20 min, utan paus)

Malmö SymfoniOrkester
 Ryan Bancroft, dirigent
 Andrea Scaffardi, klarinett

TOR / 19.00 / 02 DEC
 LÖR / 15.00 / 04 DEC

CARL NIELSEN

KLARINETTKONSERT (1928)

Nielsen lät ingen aspekt av klarinetterns möjligheter lämnas utforskad med den här konserten. I en intervju några år tidigare karakteriserade han instrumentet som ”på samma gång varmhjärtat och bottenhysteriskt, mildt som balsam och skrikande som en spårvagn på dåligt smorda skenor”. Det är mellan dessa ytterligheter hans klarinettkonsert rör sig.

Ljudbilden är omfattande, men verket är skrivet för en tämligen liten ensemble: två fagotter, två horn, stråkar, samt militärtrumma – eller *lilletromme* som den heter på danska, ett instrument som Nielsen använde i flera av sina sista verk. Här är den i det närmaste ett soloinstrument i egen rätt och utgör både dialogpartner och störningsmoment, men signalerar också när något nytt händer i musiken.

Det är svårt att beskriva konsertens form. Man kanske ska nöja sig med att konstatera att den börjar och slutar i samma tonart och består av en enda lång sats, som är indelad i fyra sektioner. Musikaliskt präglas den av flyktighet. Motiven glimmar till för ett ögonblick och går sedan upp i rök. De udda och utmanande klanger ger musiken en utomjordisk känsla, och i klarinetstämman mest utflippade stunder är det som att Star Wars-roboten R2D2 blipper i kapp med solisten. Det är inte märkligt att detta egensinniga och djupt personliga verk ofta lyfts fram som en av de främsta klarinettkonserterna genom tiderna, bredvid Mozarts, Coplands och Webers. Den uruppfördes i Köpenhamn den 11 oktober 1928. Nästan exakt tre år senare avled Nielsen i sviterna av en serie hjärtattacker.

CARL NIELSEN

SYMFONI NR 4 –
DET UUDSLUKKELIGE (1914-1916)

Nielsen skrev sin fjärde symfoni under första världskriget och gav den titeln *Det uudslukkelige*, ”Det outsläckliga”. Med detta avsåg han livslusten – en känsla som var högaktuell mitt bland alla nyheter om giftgasattacker och hopplösa skyttegravskrig på Europas slagfält. Men det är inte fråga om programmusik. Det finns inget narrativ i bakgrunden. Nielsen komponerade ”absolut musik”, men menade att musiken till sitt väsen är den konst som har bäst förutsättningar att på ett abstrakt sätt uttrycka liv – ”Ty den är liv”, som han skrev i en kommentar. Knappt två minuter in i första satsen, alldeles efter den våldsamma inledningen, introduceras ett vackert och sorgset tema i klarinetterna, som brukar associeras just med livsviljan. Andra satsen är stillsamt spatserande och avbryts dramatiskt av tredje satsens skräckfilmsmässiga *Psycho*-stråkar. Finalen innehåller en känd och mycket spektakulär batalj mellan pukisterna, som resten av orkestern desperat försöker bryta igenom. När den väl lyckas, landar verket i en varm känsla av triumf och försoning.

RYAN BANCROFT

DIRIGENT

Den unge amerikanske trumpetaren och dirigenten Ryan Bancroft blev 2018 års vinnare av den mycket prestigefyllda Malko Competition. Hans dirigering utan dirigentpinne imponerade stort på både jury, orkester och publik när han formade sin vinnande interpretation enbart med händerna. Priset innebar bland annat 25 engagemang med orkestrar världen över samt ett mentorskap från Fabio Luisi, den italienske chefsdirigenten för DR SymfoniOrkestret som är värderad för Malko Competition. Förutom att ha ett stort engagemang i den klassiska repertoaren är Bancroft också en stor förespråkare för nutida musik.

ANDREA SCAFFARDI

KLARINETT

Den italienske klarinetlisten Andrea Scaffardi erhöll flera priser under sina studier vid musikkonservatorierna i Parma och Reggio-Emilia. Redan som student vann han en provspelning vid Accademia Teatro alla Scala där han studerade till orkestermusiker. Topplaceringen ledde till orkesterspel under ledande internationella dirigenter i operahus som Teatro alla Scala, Mariinskijteatern och Bolshoiteatern. Scaffardi etablerade sig snart som en efterfrågad klarinetlist, både som solist och kammarmusiker. Som orkestermusiker har han spelat i många av de stora konserthusen i Europa. Han erbjöds tjänsten som soloklarinetlist vid operahuset Teatro Massimo i Palermo och tjänstgjorde där en tid innan han 2018 erbjöds motsvarande position i Malmö SymfoniOrkester.